

SHAHSNING- AXLOQIY MADANIYATI.

Boboxonova.M.K. TDSI talabasi.

Ilmiy raxbar Siddiqov N.N

Annotatsiya: Axloq - ma'naviy madaniyatning asosi. Shaxsning axloqiy madaniyatining tuzilishiga inson ongi madaniyati va kundalik o'zini tutish madaniyati kiradi. Axloqiy ong va xulq -atvor madaniyatini xulq -atvorda etarli darajada aks etadigan bunday axloqiy ong madaniyatini izchil shakllantirishga ob'ektiv ijtimoiy ehtiyojni ifodalovchi elementlarning ajralmas tizimi sifatida ko'rib chiqish kerak.

Kalit so'zlar: Axloq, falsafiy tushuncha, xulq- atvor, jamiyat, "Axloqning oltin qoidasi"

Shahsning inson sifatida shakllanishida albatta uning ahloqiga etibor berish kerak. Hozirgi vaqtda madaniyatni chuqur falsafiy tushunishga qiziqish ortib bormoqda. Shu bilan birga, biz tushunamizki, madaniyat munosabat emas, vaziyat emas, uni hech qanday ijtimoiy yoki siyosiy manfaatlar bilan bog'lab bo'lmaydi, balki insoniyatning mohiyatini ifoda etadi, insonparvar jamiyatning rivojlanishining omili. Ishonchim komilki, ko'pchilik shaxsning madaniyati keng ma'noda uning axloqiy madaniyatiga asoslangan deb ishonishadi. Axloqiy madaniyat urf -odatlariga hurmatni, umumiy qabul qilingan xulq - atvor modellarini va o'zingizning ijodiy echimingizni topishni nazarda tutadi. Biz "abadiy" muammolarga, tug'ilish va o'lim, kasallik va sog'lik, yoshlik va qarilik, sevgi va nikoh kabi universal vaziyatlarga duch kelganimizda, urf -odatlariga quloq solish, odob -axloq qoidalariga amal qilish juda muhimdir. . Hayot shunday qurilgan. Jamiyat madaniyatining qanchalik yuqori bo'lishi, uning rivojlanishi va taraqqiyoti ko'p jihatdan bog'liq. Axloqiy madaniyat jamiyat sub'ektlari va ularning munosabatlari bilan ifodalanadi. U quyidagilarni o'z ichiga oladi: a) jamiyat sub'ektlarining axloqiy ongi madaniyatining belgilari va elementlari; b) xulq -atvor va muloqot madaniyati; v) axloqiy ishlar va faoliyat madaniyati. Axloqiy madaniyat jamiyatning moddiy va ma'naviy hayoti madaniyatining boshqa turlari bilan bog'liq, lekin birinchi navbatda u axloqning antipodlariga: yovuzlik, tengsizlik, adolatsizlik, nomus, nomus va vijdon etishmasligi va boshqa axloqqa qarshi. hodisalar. Tarkib jihatidan axloqiy madaniyat - jamiyat subyektlarining axloqiy ongi va dunyoqarashining rivojlanishi; axloqiy jihatdan to'g'ri va axloqiy jihatdan mavjud bo'lgan birlik; xulq -atvor, muloqot va faollik tizimida yaxshilik, sharaf, vijdon, burch, qadr - qimmat, sevgi, o'zaro munosabat va boshqalar me'yorlarining namoyon bo'lishi; hayotni insonparvarlik, demokratiya, mehnatsevarlik, ijtimoiy tenglik, oqilona egoizm (qadr - qimmat) va altruizm, tinchlik tamoyillariga muvofiq amalga oshirish. Axloqiy madaniyat, shuningdek, odamlar hayotini axloqiy tartibga solishning samaradorligi, axloqiy -huquqiy tartibga solishning bir -birini to'ldirishi, "axloqning oltin qoidasi", odob -axloq qoidalariga rioya qilishdir. Hamma joyda gap bor, ko'pchilik hatto bugungi kunda jamoat va shaxsiy axloq jiddiy inqirozni boshidan kechirayotganiga ishonishadi. Ko'p narsa qo'rqqatadi. Jinoyatning ko'payishi, ijtimoiy adolatsizlik va axloqning rasmiy tayanchi bo'lib xizmat qilgan ideallarning qulashi. Ma'lumki, axloqiy madaniyat hech qanday yuqori bo'lishi mumkin emas ijtimoiy tizim samarasiz, adolat va sog'lom fikr talablarini e'tiborsiz

qoldiradi. Odamlar o'rtasidagi munosabatlarga axloqiy madaniyat orqali tuzatishlar kiritish zarurati tug'iladi, bu esa oqilona jamiyat taraqqiyotining omili bo'lib, u kundan -kunga oshkor bo'ladi. Bizning ongimiz moddiy dunyoga to'g'ridan -to'g'ri ta'sir qilish usuliga ega. Bu, ba'zida aytilganidek, materiya ustidan tafakkur g'alabasining namoyonidir. Buyuk rus fiziologi I.P. Pavlov shunday degan: "Inson - o'zini keng chegaralarda tartibga solishga, ya'ni o'zini takomillashtirishga qodir yagona tizim". Shuni ta'kidlash kerakki, ko'p narsa o'zimizga bog'liq. Agar biz o'z tsivilizatsiyamiz omon qolishini istasak, bunday hodisalarni imkon qadar tezroq oldini olish kerak. Shuning uchun bizning burchimiz, bizning muqaddas burchimiz - axloqiy madaniyat orqali o'zimiz va ongimiz haqida yangi tushuncha yaratishdir, shuning uchun amalda bu yangi modelga amal qilgan holda, insoniyat nafaqat omon qolishi, balki o'zini yanada mukammal darajaga ko'tarishi mumkin edi. Albatta, jamiyatning axloqiy madaniyatidagi yoriqlar aniq, shuning uchun menimcha, muloqotning axloqiy madaniyati deyarli har kuni muloqot qilishda odamlar o'rtasida turli tushunmovchiliklarga duch kelgan holda, misol bo'la oladi. Muloqotning axloqiy madaniyati axloqiy e'tiqod, axloqiy me'yorlarni bilish, axloqiy faoliyatga tayyorlik, sog'lom fikr, ayniqsa ziddiyatli vaziyatlar sharoitida bo'lishini nazarda tutadi. Axloqiy muloqot - bu shaxsning ma'naviy qiyofasi mazmuni va darajasining ifodasidir. Muloqotning axloqiy madaniyati - axloqiy ong va xulq -atvor birligidir. Bu ko'pincha odamdan fidoyilik va o'zini tuta bilishni talab qiladi. Va qachon keladi Vatan, vatanparvarlik, burch hissi va fidoyilik haqida.

Foydalanilgan adabiyotlar:

"Madaniyat: nazariyalar va muammolar." Moskva "fan" 1995 yil.

L.K. Kruglova "Madaniy tadqiqotlar asoslari". Sankt-Peterburg 1994 yil.

Yu.G. Mamchenko I.I. Mamayni "Madaniy tadqiqotlar asoslari" (qo'llanma). Novosibirsk 1995 yil.

ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА РАҚАМЛАШТИРИШ: Сиддиқов Нурали Нишоналиевич,
ТДСИ Ижтимоий фанлар биоэтика курси билан кафедраси катта ўқитувчиси

НН Сиддиқов - Научно-практическая конференция, 2022

СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МОЛОДЫХ СОБСТВЕННИКОВ В СФЕРЕ
СРЕДНЕГО И МАЛОГО БИЗНЕСА

НН Сиддиқов - Социосфера, 2020